

10.09.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**10 Eylül 2020
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

10 Eylül 2020 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ YÖNETMELİKLER

- Askerî Yargı Hâkim Adayları ile Avukat ve Noter Adaylarının Türkiye Adalet Akademisindeki Meslek Öncesi Eğitimleri Hakkında Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik
- Türkiye Adalet Akademisi Danışma Kurulları ve Komisyonlarının Kuruluş, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik
- Türkiye Adalet Akademisi Genel Kurulu Çalışma Usul ve Esasları ile Denetim Kurulu Hakkında Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik
- Türkiye Adalet Akademisi Hizmetlerinden Yararlanma ve Ücretlere İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik
- Türkiye Adalet Akademisi Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği
- Türkiye Adalet Akademisi Uzmanlık Programı Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik
- Türkiye Adalet Akademisi Yayın Kurulu Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik
- Türkiye Adalet Akademisi Yönetim Kurulu Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik
- Milli Savunma Üniversitesi Akademik Personelin Seçimi, Atanması, Görevleri ve Görevde Yükseltilmesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Milli Savunma Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Manisa Celal Bayar Üniversitesi Ölçme ve Değerlendirme Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

TEBLİĞ

- Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Tebliği

KARAR

- Evcil Hayvan Genetik Kaynakları Tescil Komitesi Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 23/7/2020 Tarihli ve 2017/26532 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 23/7/2020 Tarihli ve 2017/31619 Başvuru Numaralı Kararı

SAYIŞTAY KARARLARI

- Sayıştay Genel Kurulunun 07/09/2020 Tarihli ve 5440/2 ve 5440/3 Sayılı Kararları

Lisanslı depolara 16,4 milyon lira destek ödemesi yapılacak

Tarım ve Orman Bakanı Pakdemirli, Lisanslı Depo Desteği kapsamında 16,4 milyon lira destek ödemesinin cuma günü yapılacağını açıkladı.

Tarım ve Orman Bakanlığından yapılan açıklamaya göre Bakan Bekir Pakdemirli, "Ticaret Bakanlığınca belirlenmiş ve Bakanlığımıza bildirilmiş 95 lisanslı depoya, 2020 yılı ikinci dönem için toplamda 16,4 milyon lira cuma günü saat 18.00 itibarıyla kira bedeli olarak ödenecek." bilgisini verdi.

Ayrıca, küçük aile işletmeleri kapsamında gençlere ve kadın çiftçilere pozitif ayrımcılık yapmaya devam ettiklerini belirten Pakdemirli, Türkiye'de tarımsal işletmelerin büyük bölümünü oluşturan küçük aile işletmelerinin büyük işleme tesisi oluşturmak için ekonomik güçlerinin yeterli olamadığına işaret ederek, bu kapsamda özellikle gençleri ve kadınları destekleyerek bu işletmelerin pazardaki paylarını artırmayı hedeflediklerini vurguladı.

Genç ve kadın çiftçilere hibe desteği

Bu doğrultuda hibe müjdesi veren Bakan Pakdemirli, "Kırsal kalkınma yatırım destekleri ile küçük aile işletmeleri kapsamında ve özellikle genç (18-40 yaş) ve

kadın çiftçilerimize 2021-2025 döneminde bitkisel ve hayvansal ürünlerin işlenmesi (meyve sebzelerin dondurulması, kurutulması, konserve, reçel, erişte vb.), paketlenmesi faaliyetlerine yüzde 50 hibe desteği vereceğiz. Bunun için yeni dönem Cumhurbaşkanlığı kararını Temmuz ayında çıkardık." değerlendirmesinde bulundu.

Bakan Pakdemirli, yüzde 50 hibede öncelik tanınacak alanlara ilişkin, şu örnekleri verdi:

"Genç ve kadın olması, kırsal da yaşıyor olması ve birincil tarım ürünlerini işleyerek katma değerli ürünlere dönüştürecek küçük ölçekli tesis kurmak istemeleri. Örnek işletmeler; salamura yaprak tesisi, bal işleme ve paketlenme tesisi, sebze meyve kurutma tesisi, istiridye mantarı üretim tesisi vb."

Pakdemirli, ayrıca Mardin, Düzce, İzmir ve Amasya'da pilot olarak uygulanan Uzman Eller Projesi'ni yeni dönemde 81 ile yayacaklarını da kaydetti.

Hububat Türkiye'nin en fazla ihracat yapan tarım sektörü oldu

Türkiye hububat sektörü ihracatı ağustos ayında bir önceki yılın aynı ayına kıyasla yüzde 13.37 oranında artarak 545 milyon dolar olarak gerçekleşti. Türkiye'de tarım alanında en fazla ihracat yapan sektör oldu.

Türkiye pandemi ile beraber tarım ürünü ihracatını artırmaya devam ediyor. Tarım ürünü tedarikinde gözde ülke olmaya aday olan Türkiye bu alanda ihracatta yine rekor kırdı. İstanbul Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İHBİR) Başkanı Haluk Okutur, sektörlerinin, ağustos ayında bir önceki yılın aynı ayına kıyasla yüzde 13.37 oranında artış ile 545 milyon dolar ihracat gerçekleştirerek, Türkiye'de tarım alanında en fazla ihracat yapan sektör olduğunu söyledi.

Pandemiye rağmen 188 ülkeye ihracat yapıldı

Ağustos ayında diğer aylara göre rekor artışların devam ettiğine dikkat çeken Okutur, İHBİR'in geçen senenin aynı ayına göre yüzde 3,37'lik artışla, 137 milyon 352 bin dolarlık ihracat gerçekleştirdiğini, sekiz ayda 188 ülkeye ihracat yapıldığını kaydetti. İHBİR, ağustos ayında en fazla ihracatı; Irak, Birleşik Krallık, Suudi Arabistan ve İsrail'e yaptı. Okutur, "Birliğimiz geçen senenin aynı ayına

göre Suudi Arabistan’a yüzde 69,91 İsrail’e yüzde 50,00, Irak’a yüzde 22,21 ve Birleşik Krallığa olan ihracatını da yüzde 6,69 oranında değer bazında artırdı” dedi. İHBİR üyelerinin; veri tabanı platformu sayesinde istedikleri tüm bilgilere kolayca ulaşabildiklerinin altını çizen Okutur, bunun yanında pandemiden ötürü fiziki buluşmaların yasaklanmasıyla birlikte, hızlıca hayata geçirilen sanal heyetler ve ticaret heyetleriyle de üyelerimizi en iyi firmalarla buluşturduk, yapılan görüşmeler neticesinde önemli iş birliklerine vesile olduk. Birlik olarak her zaman üyelerimizin yanında olacağız ve onlara her zorlu koşulda destek olmaya devam edeceğiz” dedi.

En fazla pastacılık ürünleri ve şekerli mamuller ihraç edildi

Geçen senenin aynı ayına göre şeker ve şekerli mamuller yüzde 7,29 artarak 30.122 milyon dolar, kakaolu ürünler ihracatımız yüzde 3,71 artarak 24 milyon 286 bin dolar, pastacılık ürünleri 0,78 artarak 28 milyon 226 bin dolara yükseldiğini aktaran Okutur, diğer gıda müstahzarları ise yüzde 1,77 artarak 29 milyon 902 bin dolar ile en fazla ihraç edilen ürün grupları olduğunu iletti.

“Kadın girişimcileri ihracata yöneltiyoruz”

Okutur, kadın girişimcileri cesaretlendirerek ihracata yöneltmek amacıyla “İhracata İlham Veren Kadınlar Platformu” başlıklı bir program başlatıyor. Çevrimiçi panellerle başlayacak olan program kapsamında ilerleyen dönemlerde sertifikalı online eğitimler de verilecek. İlk söyleşimiz 10 Eylül Perşembe Günü Saat 13.00’de başlayacak.

Yumurtacı ihracat için destek istiyor

Bu yıl yumurta ihracatında yüzde 15'lik daralma öngören YUMBİR Başkanı İbrahim Afyon, maliyet artışlarının dış pazarda rekabette dezavantaj yarattığını söyledi.

Yumurta Üreticileri Merkez Birliği (YUMBİR) Başkanı İbrahim Afyon, bu yıl yumurta ihracatında yüzde 15'lik daralma beklediklerini, devletin vereceği desteklere bağlı olarak daralmanın büyüme yönlü de değişebileceğini söyledi. Türkiye'de şu anda 1100 yumurta üreticisi olduğunu ve bunların yaklaşık 450'sinin ihracat odaklı çalıştığını vurgulayan İbrahim Afyon, yumurta üreticilerinin iç ve dış piyasada üretim maliyetlerinden kaynaklı yaşadıkları sıkıntıları DÜNYA'ya açıkladı.

Maliyet artışı ihracatta rekabet avantajımızı kaybettirdi

Afyon, üreticilerin iç piyasada büyük ölçüde zararına satış yaptığını, dış piyasada ise maliyetler yüzünden diğer ülkelere karşı dezavantajlı durumda olduklarını söyledi.

Yumurta ihracatının 2019 yılında 420 milyon dolar seviyelerinde gerçekleştiğini aktaran Afyon, "İhracat noktasında 2020 yılında yüzde 15 gibi bir daralma bekliyoruz. Ancak, devlet destek verirse daralma bir yana 420 milyon dolar olan ihracatı bu yıl çok rahat 450 milyona taşıyabiliriz" dedi. Şu anda Türkiye'den 27

ülkeye ihracat yaptıklarını ancak ürünlerini değerinde satamadıklarını belirten Afyon, "Özellikle Körfez pazarında rekabetçi ortamı yakalayamıyoruz. Bizim hem üretim maliyetlerimiz hem de lojistik maliyetlerimiz yüksek. Bu durumda diğer ülkelere karşı bizi dezavantajlı duruma düşürüyor. Bu durumda devletimizin bize destek olması ve maliyetlerimizi düşürerek bizi dış pazarda rekabet edebilir seviyeye taşımaları gerekiyor" dedi.

"Acilen yumurta konseyi oluşturulmalı"

Dış pazarda rekabetçi bir konuma gelebilmek için hem iç piyasada alınması gereken birtakım önlemler olduğunu hem de üretim maliyetlerini düşürecek adımların atılması gerektiğini kaydeden YUMBİR Başkanı İbrahim Afyon, "Acilen iç piyasada fiyatımızı belirleyecek bir yumurta konseyinin oluşturulmasına ihtiyacımız var. Yumurta konseyinin belirleyeceği bir taban fiyat ile iç pazarda üreticinin zararına satışlarının engellenmesi gerekiyor. İç piyasanın toparlanması ile dış piyasanın da hareketleneceğine inanıyorum. Ayrıca, yurtdışından ithal ettiğimiz mısır ve soya küspesi bizim için çok ciddi maliyet yükü oluşturuyor. Biz Türkiye’de yaklaşık 360 tane yumurtayı 20 dolara mal ederken, rakiplerimiz 15 dolara mal edebiliyor. Bizden daha ucuza mal ettikleri ürünlerini yurtdışında pazara ulaştırırken de bizim fiyatlarımızı gözeterek daha aşağı fiyatlar sunuyorlar. Dolayısıyla dış pazarda rekabetçi olamıyoruz" ifadelerini kullandı.

Soya küspesi üretiminin devlet eliyle yerleştirilmesi ile yumurta üreticilerinin önemli bir kazanım sağlayabileceğini dile getiren Afyon, diğer yanda da üreticilerin, Körfez ve Afrika ülkelerine yapılacak ihracatta da devletin desteğini beklediklerini söyledi. Afyon, "Körfezde pazarı yakaladık ama fiyat tutturamadığımız için kalıcı olamıyoruz. Kalıcı olabilmemiz için devletin desteğine ihtiyacımız var. Afrika’da ise yeni kapıların açılabilmesi için yine devletin desteğine ihtiyacımız var" diye konuştu.

Girdi fiyatları %50 arttı, şeker fabrikaları zorda

Şeker fabrikaları zararına üretim yapıyor. Son 2.5 yılda şeker fiyatlarında yüzde 16.3'lük artışa karşın, girdi maliyetleri yüzde 50'nin üzerinde arttı.

Kayseri Pancar Ekicileri Kooperatifi Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Akay, artan girdi maliyetlerine karşın şeker fiyatlarında artışın düşük kaldığını söyledi. Türkiye'de şeker fiyatının 20 Şubat 2018'de 3.07, 24 Haziran 2019 yılında ise 3.57 seviyesinde bir artış ile son 2 buçuk yılda toplamda yüzde 16.3'lük zam gördüğünü aktaran Akay, "Buna karşın şeker pancarı, doğalgaz, elektrik, işçilik ve kireçtaşı gibi ana kalemlerde yüzde 50'nin üzerinde zam geldi. Şeker fabrikaları zararına üretim yapar hale geldi" diye konuştu..

Girdi, maliyetleri yüzde 50 arttı

Türkiye'de 33 şeker fabrikasının bulunduğunu ve bunların 15'inin halen Türkşeker tarafından işletildiğini bildiren Akay, bu fabrikalardan 6 tanesinin kooperatif kuruluşu ve 12 tanesinin de özel sektör tarafından işletildiğini, söz konusu fabrikalar için 100 binin üzerinde çiftçinin pancar üretimi yaptığını ifade etti. Türkşeker'in bir devlet kuruluşu olarak sektörün yüzde 36'sına hakim olduğunu belirten Başkan Akay, "Son yıllarda girdi kalemlerinde yüzde 50'nin üzerinde bir artış söz konusu. Ayrıca şeker pancarına son 2.5 yıl içerisinde gelen zam oranı yüzde 50 seviyesinde. Geçen yıl pancar taban fiyatlarına yüzde 28 zam yapılırken, ondan önceki yıl ise yüzde 20'ye yakın bir zam geldi. Pancar fiyatlarının şeker maliyetine yansımaları üçte iki seviyesinde oluyor. Yüzde 28'lik hammadde maliyetindeki artış, şeker maliyetini en az yüzde 20 etkiliyor. Özel şeker fabrikalarının zararını kim karşılayacak" açıklamalarını yaptı.

"Yaklaşık 600 bin ton gayri resmi NBŞ üretiliyor"

Hem devletin hem de özel sektörün ciddi bir sıkıntı içerisinde olduğunun da altını çizen Akay, sektörün yüzde 50'sinden fazlasının sıkıntı içerisindeyken, şeker zam yapılmamasının ciddi bir sorun teşkil ettiğini söyledi. Şeker fiyatlarına iki sebepten dolayı zam yapılamadığına dikkat çeken Akay, "Türkiye'de şeker üretimi 1 Eylül itibarıyla başlıyor, yıl içerisinde üretilen şeker, 31 Ağustos tarihine kadar satılmadığı takdirde, Türkiye'de satılma özelliğini kaybediyor ve yurtdışına satılması gerektiği gibi bir durum ortaya çıkıyor. Yurtdışına satılması gerekliliği de, şekerin düşük bir fiyat ile satılması demek. Türkiye'de geçen yıl 150 bin ton eksik üretilmesine rağmen halen 320 bin ton fiili stok var. Üretilmesi gereken 62 bin 500 tonluk kotaya rağmen yaklaşık 550 ile 600 bin ton kayıt dışı nişasta bazlı şeker (NBS) üretimi yapıldı ve satıldı. Söz konusu bu durum Türkiye'deki toplam şeker üretimi olan 2 milyon 700 bin tonluk üretim kotası ile uyumuyor. Yüzde 2.5 olması gereken kotanın, fiili olarak yüzde 20 civarında üretilip satılması, şeker fiyatlarına gelmesi beklenen zammı engelleyen en önemli etkenlerden biri. Şeker fiyatlarının artmamasındaki birinci sebebi budur, ikinci bir neden ise Türkşeker'in bir kamu kuruluşu olarak, sektörde yüzde 36 paya sahip olması ve bu sebeple piyasada belirleyici faktör olmasıdır. Türkşeker'in taban fiyatı referans fiyat olarak kabul ediliyor ve dolayısıyla Türkşeker zam yapmayınca bizler de zam yapamıyoruz. Özetle 'Burası serbest piyasa, hadi zam yapalım' diye bir imkânımız maalesef yok. Ortaya çıkan bu tabloyu Türkiye'de ifade eden yegâne kişi benim" şeklinde konuştu.

"Şeker fiyatlarında dünya ile aramızda makas kalmadı"

2014 yılında şekerin Türkiye'deki ton fiyatının 1150 dolar olduğunu belirten Akay, şimdi ise bu rakamın yarıdan fazla azalarak, 480 dolar seviyesine indiğini söyledi. Dünyadaki fiyatların 380 dolar seviyesinde olduğunu da belirten Akay, "Türkiye'de şekerin ton maliyeti yaklaşık 430 dolar seviyesinde, bu fiyatlarla dünya ile aramızdaki makas eşitlenmek üzere, eğer dolar biraz daha yükselirse, makas tamamen kapanacak ve dünya ile eşitleneceğiz" dedi.

Türkiye pahalıya mal ediyor

Türkiye'de şeker pahalıya mal ettiklerine de dikkat çeken Akay, "Birincisi Türkiye'de pancar tohumu geliştirememişiz. AB'nin kendi toprak ve iklim yapısına uygun olarak geliştirdiği tohumu, onlardan alıyoruz ya da Türkiye'de onların patentleriyle üretiyoruz, bu tohumlar bizim topraklarımızda dekara 6 ton verim veriyor, şeker oranı ise yüzde 16 çıkıyor. Aynı tohum AB'de dekarda 9 ton verim verirken, şeker oranı ise yüzde 18 seviyesinde, bir diğer husus ise AB'deki yağış rejimi. Avrupa iklimindeki fazla yağış nedeniyle şeker pancarı sulamaya ihtiyaç duyulmadan üretilirken, bizler ise yer altından su çekerek pancar yetiştirmek durumundayız, bu da toplam pancar maliyetinin yüzde 20'sine tekabül ediyor" şeklinde konuştu.

Albayrak: İkinci yarıda V tipi toparlanma bekliyoruz

Tüm öncü göstergelerin Türkiye için en kötünün geride kaldığını gösterdiğini ifade eden Bakan Albayrak, ikinci yarıda V tipi toparlanma beklediklerini söyledi.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, yılın ikinci yarısında V tipi toparlanma beklediklerini söyledi.

Bloomberg News'e değerlendirmelerde bulunan Bakan Albayrak, tüm öncü göstergelerin Türkiye için en kötünün geride kaldığını gösterdiğine işaret ederek, "Salgında 2. dalga olmazsa 2021'de yüzde 5'in üzerinde bir büyüme gelebilir" dedi.

TCMB'nin likidite adımlarının enflasyonu düşürmede etkili olacağını kaydeden Albayrak, "TCMB gerekli adımları eşgüdümle atmayı sürdürecektir" ifadelerine yer verdi.

Bakan Albayrak'ın açıklamalarından notlar şöyle:

"Tüm öncü göstergeler Türkiye için en kötünün geride kaldığını gösteriyor"

"İkinci yarıda "V" tipi toparlanma bekliyoruz"

"Salgında 2. dalga olmazsa 2021'de yüzde 5'in üzerinde bir büyüme gelebilir"

"Likidite adımları enflasyonu düşürmede etkili olacak"

"5-10 yıllık menkul kıymet ihraçları yeniden başlayacak"

"Cari dengeyi rekabetçi kur politikası ile sağlayacağız"

"TCMB gerekli adımları eşgüdümle atmayı sürdürecektir."

Moody's: Petrol fiyatları 2021'e dek 40-45 dolar bandında

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, 2021'e kadar petrol fiyatlarının varil başına yaklaşık 40 ila 45 dolar arasında olacağını öngörüyor.

Moody's Investors Service tarafından hazırlanan rapora göre, mevcutta negatif pozisyonda olan küresel petrol ve gaz sektörü görünümü, Haziran 2021'e kadar beklenen iyileşmeye bağlı olarak durağan seyre geçecek.

Entegre petrol ve gaz şirketleri, bu yılın ikinci çeyreğindeki toparlanma sonrasında rafine ürünlere yönelik artan talepten yararlanacak ancak talep geçen yıla kıyasla 2021'e kadar daha zayıf kalacak.

Nisan-haziran döneminden sonra kısmen yükseliş trendine giren petrol fiyatları, 2021 yılına kadar varil başına yaklaşık 40 ila 45 dolar seviyesinde kalacak.

Ekonomik toparlanmayla birlikte petrol fiyatları, varil başına Moody's'in 45-65 dolarlık orta vadeli fiyat aralığına yükselirse, petrol ve gaz sektörü görünümünü de pozitif seyre geçecek.

Öte yandan, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings dün yaptığı açıklamada, 2022 yılına yönelik ham petrol varil fiyatları öngörüsünü aşağı yönlü revize etmişti.

Fitch, 2022 için 53 dolar olan Brent petrolün varil fiyatı tahminini, 50 dolara indirmişti.

AKP ve MHP'den seçim hamlesi: Kuralları değiştiriyorlar

AKP ve MHP'den seçim hamlesi

AKP'nin, son açıklanan anket sonuçlarına göre 7.4 ile baraj altında kalan MHP'yi kurtarmak için seçimlerde barajı aşağı çekeceği öne sürüldü.

Tele 1'den İsmail Denizhan'ın haberine göre AKP, son anket sonuçlarında baraj altında kalan MHP'nin Meclis'e girebilmesi için yeni bir strateji uygulayacak.

Tele 1'de yer alan haber şöyle:

Avrasya araştırma şirketinin yayınladığı ağustos ayı anketine göre, AKP ve MHP'nin toplam oyu yüzde 43'te kaldı. MHP ise yüzde 7,1 ile baraj altında kalıyor. Yaşanan oy kaybı üzerine Cumhur İttifak'ı harekete geçti. AKP ve MHP olası bir iktidar değişimini engellemek için seçim kanunu değiştirmeye hazırlanıyor.

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, 26 Haziran'da yaptığı açıklama ile, siyasi partiler kanununda değişiklik yapılması çağrısında bulunmuştu. AKP ile konu ile ilgili görüşmelerin sürdüğünü ifade eden Bahçeli "Özellikle siyasi partiler kanunu, seçim kanunu ve TBMM iç tüzüğü'nü yeniden ele alarak Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'yle çalışmeyecek içerik netliğiyle ve ifade niteliğiyle perçinlemek zarurettir." demişti.

AKP ve MHP arasında süren seçim kanunda değişiklik çalışmalarına dair bilgilere TELE 1 ulaştı. İddiaya göre, seçim kanunda yapılacak düzenlemeyle, milletvekili seçimlerindeki baraj düşürülecek. Değişiklikle, anketlerde baraj altında gözükten MHP'nin meclise girmesi sağlanacak.

Kılıçdaroğlu: 97 yıl önce kurulan Cumhuriyet Halk Partisi güçlenerek yaşamını sürdürüyor

CHP lideri Kılıçdaroğlu, "97 yıl önce resmen kurulan Cumhuriyet Halk Partisi yaşamını sürdürüyor, güçlenerek yaşamını sürdürüyor, örnek olarak yaşamını sürdürüyor. Sadece Türkiye'de değil Avrupa'nın da en güçlü sosyal demokrat partisi olarak görevini sürdürüyor." dedi.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, "97 yıl önce resmen kurulan Cumhuriyet Halk Partisi yaşamını sürdürüyor, güçlenerek yaşamını sürdürüyor, örnek olarak yaşamını sürdürüyor. Sadece Türkiye'de değil Avrupa'nın da en güçlü sosyal demokrat partisi olarak görevini sürdürüyor." dedi.

Kılıçdaroğlu, CHP Genel Merkezi'nde partisinin "97. Kuruluş Yıldönümü" programı çerçevesinde basın toplantısı düzenledi.

Bugünün mutlu günleri olduğunu belirten Kılıçdaroğlu, "97 yıl önce resmen kurulan Cumhuriyet Halk Partisi yaşamını sürdürüyor, güçlenerek yaşamını sürdürüyor, örnek olarak yaşamını sürdürüyor. Sadece Türkiye'de değil

Avrupa'nın da en güçlü sosyal demokrat partisi olarak görevini sürdürüyor." ifadelerini kullandı.

Resmi törenlerde devlet erkanı ile Anıtkabir'e gidildiğini söyleyen Kılıçdaroğlu, saygı duruşunda bulundukları anda Ankara Kalesi'ndeki bayrağı gördüğünü, bayrak ve kalenin her saygı duruşunda kendisine Ankara'nın ve Cumhuriyetin tarihini hatırlattığını vurguladı.

Cumhuriyetin nasıl kurulduğu, Meclis-i Mebusan'ın nasıl basıldığı, Mustafa Kemal'in Ankara'da nasıl çalıştığı, yoksulluğun diz boyu olduğu gibi konuları hatırladığını anlatan Kılıçdaroğlu, "Biz gerçekten de çocuklarımıza bunları anlatıyor muyuz? Hangi koşullarda bu ülkenin inşa edildiğini acaba biliyor muyuz?" ifadelerini kullandı.

Ankara başkent ilan edildikten sonra bazı büyükelçiliklerin Ankara'ya gelmek istemediklerini, Ankara'ya gelenlerin alışveriş yapacakları dükkan bulamadıklarını anlatan Kılıçdaroğlu, Mustafa Kemal ve arkadaşlarının 21 Nisan 1925'te bir tüketim kooperatifi kurduklarını belirtti.

Kooperatifin kurucularının Mustafa Kemal Atatürk, İsmet İnönü, Celal Bayar, Fevzi Çakmak, Abdülhalik Renda olduğunu ifade eden Kılıçdaroğlu, şöyle devam etti:

"Bu kooperatif hala yaşamını sürdürüyor, kaçımız farkındayız? Unutturulmak isteniyor, tarihimiz bize unutturulmak isteniyor. Bu kooperatifle ilgili dökümanlar geldiğinde Ankara Büyükşehir Belediye Başkanımız Mansur Yavaş Bey'e gönderdim. Bizim tarihe karşı bir sorumluluğumuz var. Başkaları bu sorumluluğu hissetmiş olabilirler, bizim böyle bir sorumluluğumuz yok veya var diyebilirler ama biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu sorumluluğu omuzlarımızda hep hissetmek zorundayız. Bu kooperatifi yeniden bir şekliyle hayata geçirin dedim."

Siyasi partilerin eleştirilebileceğini, eleştirilerin, eksik ve hataları gösterebileceğini söyleyen Kılıçdaroğlu, CHP'nin tarihten soyutlanarak, çok sert eleştirildiğini ve bunu anlamakta zorluk çektiğini ifade etti.

"CHP'nin bu ülkede tek dikili ağacı yok", "İsmet Paşa asker kaçağı" gibi ifadeleri örnek veren Kılıçdaroğlu, "Hem 'paşa' diyorlar hem 'asker kaçağı' diyorlar ve binlerce kişi buna inanmıştır. Bütün ömrü savaş meydanlarında geçen, rütbe alan, komutanlık yapan bir kişi nasıl asker kaçağı olabilir. Sorgulamamıştır bile geniş kitleler siyasetin etkisi altında." dedi.

CHP kurulmadan önce Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün 6 Aralık 1922'de kabul ettiği bir grup gazeteciye, "Mütevazı bir millet bireyi sıfatıyla hayatımı sonuna kadar bu vatanın hayrına vakf eylemek amacıyla barıştan sonra halkçılık esası üzerine dayanan ve Halk Fırkası adıyla siyasi bir fırka kurmak niyetindeyim." dediğini aktaran Kılıçdaroğlu, "Daha önce Sivas Kongresi'nde Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri birleşerek o toplantı, Cumhuriyet Halk Partisi'nin aslında omurgasının oluşturulduğu toplantıdır." diye konuştu.

Kılıçdaroğlu, partinin resmen kuruluşunun 9 Eylül 1923 olduğunu, 97 yılı kutladıklarını söyledi.

Cumhuriyeti kuranların ilk söyledikleri sözlerden birisinin "Cumhuriyet bilhassa kimsesizlerin kimsesidir" olduğunu ifade eden Kılıçdaroğlu, cumhuriyetin kurulduğu yıllarda 10 binlerce kimsesizin olduğunu, 30 Haziran 1921'de Çocuk Esirgeme Kurumunun kurulduğunu hatırlattı.

Binlerce çocuğun babasının cephelerde şehit düştüğünü anlatan Kılıçdaroğlu, çocuklara o dönemin hükümetinin, Cumhuriyet Halk Partisi'nin sahip çıktığını belirtti.

"Cumhuriyet Halk Partisi sıradan bir parti değildir"

Amele Birliği Biriktirme ve Yardımlaşma Sandığının 10 Eylül 1921'de kurulmasının sağlandığını anlatan Kılıçdaroğlu, şöyle devam etti:

"Cumhuriyet kurulmadan bir toplumsal barışı, bir toplumsal huzuru sağlamak istemiştir Cumhuriyet Halk Partisi'nin kadroları. O kadrolara saygı duyacak mıyız? Saygı duyacağız, yanlışları mı var bunları yaptıkları için? Hayır yanlışları yok. Ülkeye mi sahip çıkıyorlar? Evet, kendi insanına mı sahip çıkıyorlar? Evet. Onları padişahın kulu, kölesi olarak değil genç Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin özgür vatandaşları olarak konumlandırıyorlar. Dolayısıyla Cumhuriyet Halk Partisi sıradan bir parti değildir. Cumhuriyet Halk Partisi, avukat bürolarında hazırlanan bir dilekçe ile kurulan bir parti değildir. Cumhuriyet Halk Partisi dünyanın en eski ve en köklü ve bütün mazlum milletlerin örnek aldığı bir partidir, bir demokrasi partisidir, bir insan hakları partisidir, bir sosyal devlet partisidir, bağımsızlığı ilke edinen bir partidir, milli kurtuluşçu zihniyete sahip olan bir partidir. Kökleri Kuvay-ı Milliye'de, kökleri insanda, kökleri hakkı, hukuku ve adaleti savunmakta olan bir partidir. Cumhuriyet Halk Partisi'ne böyle bakmak lazım."

Partinin kurulduğu dönemdeki kadrolarda yer alan herkesin savaş meydanlarından geldiğini, ülkenin perişan olduğunu ve kalkınması gerektiğini

hatırlatan Kılıçdaroğlu, bu doğrultuda, 17 Şubat 1923'te İzmir İktisat Kongresi'nin toplandığını söyledi.

Gölcük'te tersanenin, İş Bankasının ve milli Anadolu Sigortanın kurulduğunu ifade eden Kılıçdaroğlu, devlet üretme çiftliklerinin de hayata geçirilerek, çiftçiye örnek kuruluşların gösterildiğini belirtti.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti olarak, ilk kez madeni para basıldığını, köylünün tarımla geçindiğini ve piyasa ekonomisinin söz konusu olmadığını anlatan Kılıçdaroğlu, Cumhuriyetin yaptığı ilk işin köylünün üzerinden aşar vergisini kaldırmak olduğunu söyledi.

Ulaşımın da önemli bir sorun olduğunu belirterek, "Polatlı'dan Ankara'ya gelmek bir günü alıyordu, şimdi 10 dakikada gidiyorsunuz." ifadesini kullanan Kılıçdaroğlu, milli demir yolunun olmadığını var olanları da yabancıların çalıştırdığını bildirdi.

Genç Cumhuriyetin topladığı vergilerle ve birikimlerle birçok şehre demir yolu götürdüğünü dile getiren Kılıçdaroğlu, "Dikili ağacı yok diyorlar. İnsanda biraz vicdan olur, insanda biraz ahlak olur, insanda en azından toplu iğne ucu kadar bir vicdan kırıntısı olur. Bunlar neyle yapıldı? Gidip birilerine yalvarıldı 'aman bize para getirin' diye mi yapıldı? Hayır. Elaleme el avuç mu açıldı? Hayır. Her kuruşun hakkı yerinde verildi." dedi.

Akdeniz’de Ankara-Atina hattındaki gerilim bugün iki toplantıda ele alınacak

Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Avrupa Birliği Parlamentosu milletvekillerinin sorularını yanıtlayacak.

Doğu Akdeniz’de Türkiye ve Yunanistan arasında yaşanan gerilim konusunda, bugün, Brüksel’de iki kritik toplantı yapılacak. Türk ve Yunan askeri heyetleri, Brüksel’deki NATO karargâhında, bölgede çatışmayı önleme tedbirlerini görüşecek. Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu da AB Parlamentosu (AP) Dışışleri Komisyonu’nda yapılacak toplantıya katılarak, parlamenterlerin bölgedeki durum ile ilgili sorularını yanıtlayacak.

Ankara-Atina hattındaki tansiyonun düşürülmesi için geçen hafta NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg devreye girmişti. Stoltenberg, Doğu Akdeniz’de çatışmayı önleme mekanizmalarının kurulması kapsamında teknik görüşmeler yapmak için mutabakata varıldığını açıklamıştı. Stoltenberg’in çabalarına destek veren Türkiye, Yunanistan’a Stoltenberg’e olumlu yanıt verme çağrısında bulunurken, Yunanistan Başbakanı Kyriakos Miçotakis, görüşmelere başlamak için “Türk gemilerinin Yunanistan kıta sahanlığından çekilmesi gerektiğini” söylemişti. Stoltenberg ise daha sonra açıkladığı görüşmelerin, taraflar arasındaki meselelerin ele alınacağı kapsamlı siyasi müzakereler değil, askerler arasında kazaların önlenmesi için teknik görüşmeler olduğunu dile getirmişti. “İki müttefik ülke burada, NATO’da teknik görüşmeler için bir araya geldiler bile. Amaç askeri çatışmayı önleyecek mekanizmalar oluşturulması” ifadelerini kullanmıştı.

TEKNİK GÖRÜŞME ERTELENMİŞTİ

Türk ve Yunan askeri heyetlerinin NATO Karargâhı'nda önceki gün bir araya gelmesi bekleniyordu. Ancak görüşme NATO Askeri Komitesi tarafından bugüne ertelenmişti. Toplantıda tarafların teknik düzeyde Doğu Akdeniz'de sismik araştırma ve tatbikatların yapıldığı bölgelerde karşı karşıya gelmelerinin önlenmesi için tedbirlerin ele alınacağı belirtiliyor. Siyasi konuların gündeme gelmesi beklenmiyor.

Türkiye ve Yunanistan arasında daha önceden Ege ve Akdeniz'de yaşanan, "it dalaşı" olarak tabir edilen hava sahası ihlallerinin kamuoylarına duyurulmaması yönünde bir mutabakat bulunuyordu ancak yaşanan son gerilimden sonra iki taraf da bu tür ihlalleri kamuoyuna duyurmaya başladı. Teknik görüşmelerde bu konuların yeniden ele alınması da bekleniyor.

Bugün ayrıca AP Dışışleri Komisyonu, Doğu Akdeniz'deki gerilimi görüşecek. Toplantıda öğle saatlerinde Yunanistan Dışışleri Bakan Yardımcısı Miltiadis Varviçiodis konuşacak. Öğleden sonra Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, komisyon toplantısına video konferans yöntemiyle bağlanacak ve AP milletvekillerinin sorularını yanıtlayacak. Çavuşoğlu'nun toplantıya resmi ziyaret için bulunduğu Afrika ülkesi Gine Bissau'dan bağlanacağı öğrenildi. AB içinde Türkiye'ye en az desteğin olduğu ve daha önce birçok kez müzakerelere son verilmesi yönündeki tavsiye kararlarının çıktığı organ olan AP'deki toplantıda vekillerden sert sorular gelebileceği ve gerilimin yükselebileceği belirtiliyor. Toplantı AP'nin sitesi üzerinden de canlı yayımlanacak.

Erhan Usta, İYİ Parti'ye katıldı

Samsun Bağımsız Milletvekili Erhan Usta, İYİ Parti'ye geçti.

Usta'nın rozetini İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener taktı.

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, Samsun Bağımsız Milletvekili Erhan Usta'nın partisine katılması dolayısıyla "Sizi zorlu bir yolculuğa davet ettim, kabul ettiniz, cesur bir insansınız. Bu yolculukta ailecek karar aldınız iyi insanlarsınız, cesur insanlarsınız. Tekrar teşekkür ediyorum güç kattınız." dedi.

İYİ Parti'den yapılan açıklamaya göre, Samsun Bağımsız Milletvekili Erhan Usta için İYİ Parti'ye katılımı için tören düzenlendi. Törene İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, genel başkan yardımcıları ve İYİ Parti milletvekilleri katıldı.

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, törende yaptığı konuşmada, davetini kabul ederek, partisine katılan Erhan Usta'ya başta eş olmak üzere teşekkürlerini ifade etti ve duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

Akşener, "Bugün çok güzel bir gün. Bugün büyüdüğümüz, çoğaldığımız ve bunun resminin, mutluluğun, büyümenin resminin çizildiği bir gün. Biz bugün bizzat benim davet ettiğim ve o daveti kırmayarak aramıza katılan ama en çok eş Nihal'e teşekkür ettiğim Sayın Erhan Usta'nın aramıza katılmasının tescillendiği

bir gün. Davetimi kabul etti ve aramıza 'iyi'ler ailesine, cesurlar hareketine katıldı kendisine teşekkür ediyorum." ifadelerini kullandı.

"İYİ Kİ BU YOLCULUĞA DAHİL OLMUŞUM DİYECEKSİNİZ"

"Sayın Erhan Usta kardeşim değdiğine inanıyorum, kişi olarak değdiğine inanıyorum ve bir süre sonra diyeceksiniz ki, abla değıyormuş." ifadelerini kullanan Akşener, şunları kaydetti:

"Çok zor bir yolculuk bu, dün zordu, bugün de zor, yarın da zor olacak. Çünkü bir şeyi değıştiriyorsunuz bu ülkede çok şeyi değıştiriyorsunuz aslında. O çok şeyi değıştirmek gerçekten inanılmaz zorlu ve yorucu bir yolculuk. Tekrar teşekkür ediyorum güç kattınız, çok çalışacaksınız çünkü sizin uzun yıllara dayanan bir devlet ayağı var, ekonomik bilgi anlamında bir de işin pratik ayağı var Türkiye'nin sorunlarına ve onların çözüm önerilerine vakıf bir insansınız. Her adımdan sonra akşam kafanızı yastığa koyduğunuzda iyi ki bu yolculuğa dahil olmuşum diyeceksiniz."

"MİLLET İÇİN FAYDALI POLİTİKALAR ÜRETEBİLECEĞİNİ DÜŞÜNÜYORUM"

Erhan Usta ise Akşener'e teşekkür ettikten sonra İYİ partiye katılma sebeplerine ilişkin, şunları söyledi:

"Kendisi duygularımı benden daha güzel ifade etti. Kendisinin daveti üzerine bu cesurlar hareketine, iyiler hareketine katılıyorum, kendisine daveti için çok teşekkür ediyorum. Böyle bir tercihte niye bulunduğum konusunda şunu ifade etmek isterim, ilkelerimden ve ülkülerimden taviz vermeden siyaset yapacağım bir kurum olarak gördüm İYİ Parti'yi. Biz aynı camianın insanlarıyız kendimizi en iyi şekilde ifade edebileceğimiz bir siyasi kurum olarak gördük. Ayrıca hür, şeffaf, hesap verilebilir bir siyasetin ancak memleket için millet için faydalı politikalar üretebileceğini düşünüyorum. İYİ Parti'nin siyaset anlayışının benim yapıma, şahsiyetime uygun bir siyaset anlayışı olduğunu düşünüyorum."

Tutuklu gazetecilere tahliye

OdaTv Haber Müdürü Barış Terkoğlu ve Eren Ekinci bütün suçlamalardan beraat ederken Barış Pehlivan ve Hülya Kılınç istihbarat faaliyeti ile ilgili bilgi ve belgeleri ifşa etmek suçundan 3 yıl 9 ay, Murat Ağirel, Aydın Keser ve Ferhat Çelik 4 yıl 8 ay hapis cezasına mahkum edildi. Pehlivan, Kılınç ve Ağirel'in de tahliyelerine karar verildi.

Tutuklu gazeteciler Murat Ağirel, Aydın Keser, Ferhat Çelik, Hülya Kılınç, Barış Terkoğlu, Barış Pehlivan ve Eren Ekinci "Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgileri açıklama" suçlamasından beraat etti.

Savunmaların ardından mahkeme heyeti kararını açıkladı. Barış Terkoğlu ve Eren Ekinci MİT mensupları ve ailelerinin kimliklerini, makam, görev ve faaliyetlerini ifşa etme suçundan beraat etti. Ağirel, Keser, Çelik, Kılınç, Terkoğlu, Pehlivan ve Ekinci "Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgileri açıklama" suçlamasından da beraat etti.

Pehlivan ve Kılınç istihbarat faaliyeti ile ilgili bilgi ve belgeleri ifşa etmek suçundan 3 yıl 9 ay hapis cezasına mahkum edildi. Keser, Çelik ve Ağirel istihbarat faaliyeti ile ilgili bilgi ve belgeleri ifşa etmek suçundan 4 yıl 8 ay hapis cezasına mahkum edildi. Ağirel, Çelik ve Keser'in aynı zamanda adli kontrol uygulamaları kaldırıldı.

Alaattin AKTAŞ

10 Eylül 2020

Yabancı düşük kurdan çıktı 416 milyon \$ avantaj sağladı

✓ *Yabancı yatırımcı ilk sekiz ayda 5.5 milyar dolarlık hisse senedini ortalama 6.66'lık kurdan ve 1.050 endeksten sattı.*

✓ *Yabancılar satışı biraz ucuz yapmış durumda ama kurdaki artıştan dolayı 416 milyon dolarlık bir kazanç söz konusu.*

✓ *Çıkarılan 5.5 milyar dolar bugün geri getirilse ele geçecek fazla TL ile çok daha yüklü miktarda hisse senedi alınabilir.*

Yurtdışında yerleşikler ya da kısaca yabancılar yılın ilk sekiz ayında 5.5 milyar dolarlık hisse senedi sattı. Daha önce de birkaç kaç kez vurguladık; yabancılar satış yapıyorsa ekonomik temelli iki beklenti söz konusudur, diye. Bunlardan biri hisse senedi fiyatlarının daha da düşebileceği, diğeri kurun daha da artabileceği beklentisidir. Bu iki beklentiye harmanlayıp bir sonuca varmak da mümkündür tabii ki.

Yabancıların ilk sekiz aydaki satışlarını ortalama hangi endeksten yaptıklarını, bu dönemdeki ortalama kurun da ne olduğunu dikkate alarak 5.5 milyar dolarlık satışla ilgili bir tablo oluşturduk. Bu hesaplamayı yaparken haftalık çıkış değerlerini göz önünde bulundurarak bir ağırlıklandırmaya gittiğimizi belirtelim. Tablomuza bir not olarak da koyduk; ay bazındaki endeks de, dolar kuru da klasik ortalamalarla örtüşmüyor; çünkü biz aylık ortalamayı hesaplarken haftalık tutarların ağırlığını esas aldık.

416 milyon dolarlık avantaj

İlk sekiz ayda BİST 100 endeksi ortalama 1.086 düzeyinde oluştu. Yabancı yatırımcılar ise ortalamaya göre daha ucuz fiyattan satış yaptı. Yabancılar, sekiz ayın ortalamasında 1.050 endeksten çıktı.

Şu durumda yabancılar ellerindeki hisse senetlerini genel ortalamadan ucuza sattıkları için zararda.

Ne var ki, yabancı için kar ve zararı belirleyen çok önemli bir başka etken daha var; döviz kurunun düzeyi.

Yabancı yatırımcı sekiz ay ortalamasında 1.050 endeksten çıktı ama eline geçen Türk parasını ortalama 6.66'lık dolar kurundan dövize çevirdi.

Yabancı yatırımcının sekiz aydaki 5.5 milyar dolarlık hisse senedi satışını o haftanın ortalama dolar kurundan TL'ye çevirdik.; yabancı yaklaşık 36.6 milyar liralık satış yapmış.

Satış şimdi yapılsaydı...

Yabancılar satışı sekiz aya yaymasa da örneğin bir günde, 8 Eylül'de yapmış olsaydı...

Sekiz ayın ortalamasında 1.050 olan endeks, 8 Eylül'de 1.090 düzeyinde oluştu, yüzde 3.8 artış var. Sekiz ayda 36.6 milyar lira olan satışı da yüzde 3.8 büyüttük, yabancıların satışı artık yaklaşık 38 milyar liraya denk geliyor. Ancak artan yalnızca fiyat, yani endeks değil, kur da arttı. 8 Eylül'de ele geçen 38 milyar lirayı o günkü dolar kuru olan 7.48'e böldüğümüzde bulunan tutar 5.1 milyar dolar.

İşte yabancıların karı da burada. Yabancı yatırımcılar 36.6 milyar liraya sattıkları hisse senetlerini 6.66'lık kurdan dövize çevirip 5 milyar 490 milyon dolar elde etmişlerdi. Bu satış 8 Eylül'de yapılsaydı ele geçecek para 38 milyar lira olacak, ancak kur 7.48'e yükseldiği için bu paranın döviz karşılığı 5 milyar 74 milyon dolarda kalacaktı.

Aradaki fark 416 milyon dolar. Bu fark, yabancıların elini çabuk tutup döviz görece düşüken çıkmakla elde ettiği kâr.

Yabancı yatırımcının hisse senedinden çıkışı (*)

	Net satış (Milyon TL)	Dolar kuru	Net satış (Milyon \$)	Endeks
Ocak	2.100	5,97	352	1.183
Şubat	4.164	6,06	687	1.170
Mart	6.544	6,31	1.037	953
Nisan	4.249	6,75	630	942
Mayıs	8.730	6,96	1.254	1.008
Haziran	0		0	
Temmuz	3.423	6,85	500	1.175
Ağustos	7.355	7,14	1.031	1.083
Toplam	36.565	6,66	5.490	1.050

(*) Aylık ortalama dolar kuru ve endeks, haftalık net hareketle ağırlıklandırılarak hesaplandığı için klasik yolla bulunan ortalamayla farklılık gösteriyor.

Yabancı ucuz sattı ama düşük kurdan çıktı

	Sekiz ayda gerçek- leşen satış	Satış 8 Eylül'de yapılsaydı
Endeks	1.050	1.090
Satış tutarı (Milyon TL)	36.565	37.954(*)
Dolar kuru	6,66	7,48
Satış tutarı (Milyon \$)	5.490	5.074

(*) Endekste ki yüzde 3.8'lik artışın satış tutarına yansıtılmasıyla bulunan değer.

Yabancı daha pahalıya da alsa kârda

Varsayalım endeks herhangi bir hisse senedinin fiyatı. Yabancı yatırımcılar sekiz ayda 1.050 liradan 34.8 milyon adet hisse senedi sattı ve 36.6 milyar hasılat elde etti. Yabancılar bu hasılatı da 6.66'lık kurdan dövize çevirdi ve 5.5 milyar doları cebine koydu.

Geldik 8 Eylül'e... Yabancı yatırımcılar yeniden Türk hisse senetlerine yatırım yapmak istese nasıl bir tablo oluşur?

Yabancı cebine 5.5 milyar doları koyup gitmişti. Şimdi aynı dövizle Türkiye'ye gelip bu dövizini 7.48'den TL'ye çevirse elde edeceği Türk parası 41.1 milyar lira. 41 milyar lirayla tanesi 1.090 lira olan hisse senedinden tam 37.7 milyon adet alınabilir.

Yani yabancı aynı parayla kur artışından dolayı yaklaşık 3 milyon adet daha fazla hisse senedi alma olanağına kavuşmuş durumda.

Yabancı yatırımcı daha önce sattığını bugün yerine koysa ciddi bir kar elde edecek.

Peki bunu yapar mı? Bilemeyiz; ama eğer yaparsa, yani yabancı girişi yeniden başlarsa bilin ki Türkiye'nin dış politikasındaki gerginliklerin ekonomiye yansımaları, pandeminin yaratacağı sıkıntılar ikinci plana itilmiş, aynı zamanda TL'nin daha da değer kaybetmeyeceği yargısı oluşmuş demektir.

Ama olmazsa, yani yabancılar çıkmaya devam ederse... Yanıt bir önceki paragrafta gizli.

Rüştü BOZKURT

10 Eylül 2020

TOBB ve MÜSİAD TÜSİAD değerlendirmesi için ne diyor?

Günlük politikaya saplanmadan, ideolojik yaklaşımdan, ortak noktaları öne çıkarmak için yapılacak bir değerlendirme, sorununun toplumsallaşmasına ciddi katkılar yapacaktır.

TÜSİAD Başkanı Simone Kaslowski'nin 4 Eylül 2020 günü DÜNYA Gazetesi'deki değerlendirmelerini özenle okudum. Değerlendirmelerin bilgiye dayandığını, üzerinde özenli ve kapsayıcı düşünüldüğünü, söylenen her sözün analitik süzgeçlerinden geçirildiğini, ayrıca demlenmiş ve olgun bir dille anlatıldığını düşündüm. Anlatılanları, gazetede ki akışına göre 10 maddede toparlamaya çalıştım.

Düşünceler tartışılırsa zenginleşir

Düşüncelerin paylaşıldıkça çeşitlendiğini, zenginleştiğini ve büyüdüğünü hepimiz biliyoruz. Düşündüm ki, toplum adına söz söyleyen önemli sivil toplum kuruluşlarımızın yetkilileri, aşağıda özetle aktarılan görüşleri irdelese, katıldıklarını ve katılmadıklarını kamuoyuyla paylaşırsa, TÜSİAD yetkililerinin görüşleri çeşitlenecek, renklenecek, zenginleşecek.

TÜSİAD yetkilileri diyorlar ki:

- 1- "Artık parasal ve mali genişleme ile büyümeye devam edemeyiz."
- 2- "Negatif reel faiz politikasına son verilmesi ve piyasayla barışılması, ülkeye tekrar yabancı sermayenin çekilmesi gerekiyor"
- 3- "Avrupa değişiyor, AB Yeşil Mutabakatı bütün ihracat ve finansman süreçlerimizi etkileyecek. Tüm bunlar için bir yol haritasının hazırlanması, dış ilişkiler, çevre, enerji ve ekonomi politikalarının eşgüdümlü yönetilmesi " gerek şart.

4- "Sağlam ve dayanıklı kalmanın başlıca şartı; esneklik ve hızın yanında nitelikli ve yenilikçi işgücü" arzı artırılmalıdır.

Ayrıca,

- Çalışma ortamlarının sağlıklı ve güvenilir olması,
- İş yapma biçimlerindeki dönüşümlere uyum sağlanması,
- Dijital altyapıları güçlendirici yatırımların gerçekleşmesi,
- Dijital-odaklı platformlarda yer edinilmesi,
- Ürün yelpazesinin korunması ve artırılması,
- Uyumu hızlandıracak yasal düzenlemelerin yapılması,
- İş süreçleri ve iş yapma metotlarındaki değişmelere uyumun hızlandırılması gerek.

5- "Ucuz olmanız da artık tedarik zincirinde yer almanız için yeterli değil. Bu eski düşünceden kurtulmak ve yeni dünyaya uyum sağlamak lazım."

Bunun için de,

- Günümüzde sadece doğal kaynakla kalkınmanın etkili olmadığı kavranması,
- Yeni normal koşullarında kalkınmanın itici gücü teknoloji ve inovasyon etkisinin gözden ırak tutulmaması,
- Kaynak kullanımında verimliliklerin artırılması da gerekiyor.

6- "Güven problemi var. Krizle mücadelede hep günü kurtarmaya odaklandık, uzun vadeli istikrarı tehlikeye attık (...) Net rezervlerimizin büyük kısmının bankalardan swap ile alınan borçlardan oluşması da güveni olumsuz etkiliyor."

Güven artırmak için de,

- Hukukun üstünlüğünün önceliklerden biri olması,
- Demokratik ülke olarak ortak değerlere sahip çıkılması,
- Kural temelli bir düzen, hukuk devleti ve ifade özgürlüğüne özen gösterilmesi,

►Diplomasi-odaklı uluslararası ilişkilere öncelik verilmesi de olmazsa olmazlardır.

7- "Kuru sabit tutmak için yapılan müdahaleden vazgeçilmesini olumlu buluyoruz."

8- "Rekabet artık kur ile olacak bir iş değil. Rekabet kalite ve verimlilikle olur."

9- "Algılar eninde sonunda gerçeklerle örtüşmek zorunda. Dolayısıyla sadece algı yönetimi ile ekonomik başarı olmaz. Öte yandan ekonomide yapılanların net ve güven verici bir şekilde anlatılabilmesi politikaların başarısı için gerekli"

10- "İş dünyasıyla yeniden bir değerlendirme yapılmalı"

Ortak sesin gücünü yaratmalıyız

TÜSİAD yöneticilerinin kamuoyuna sunduğu bu saptamaları, veri ve bilgiye dayalı politikalar üretmenin araçları haline getirmemiz için diğer önde gelen sivil toplum örgütlerinin de açıkça bu değerlendirmelerle ilgili düşüncelerini paylaşmalarını beklemek hakkımızdır. TOBB ve MÜSİAD'ın, TÜSİAD değerlendirmesini ele alarak, madde madde katıldıkları ve katılmadıkları noktaları gerekçeli biçimde irdelemeleri, varoluş nedenlerinden kaynaklanan sorumluluklarıdır. Günlük politikaya saplanmadan, ideolojik yaklaşımdan, ortak noktaları öne çıkarmak için yapılacak bir değerlendirme, sorununun toplumsallaşmasına ciddi katkılar yapacaktır.

TOBB, TÜSİAD ve MÜSİAD'ın benzer bir dizi değerlendirme yaptıklarını biliyoruz... Burada söylemek istediğimiz, ortaya konan düşünceleri "vesile" ederek; ülkemizin geleceğini yakından ilgilendiren konularda nerelerde "ayrışıldığını", nerelerde "birleşildiğini" göstermenin çok önemli bir güç olduğudur. Biz düşünüyoruz ki, birleşilen hususlar, ayrışılardan çok fazla olacaktır. Bir ortak düşünce etrafında işbirliği yapmaya ihtiyacımız olmadığını kim söyleyebilir?

Önemli sivil toplum örgütlerimizin yöneticileri, apoloji tuzaklarına yakalanmadan, ciddi sorunlarda "belgeye, bilgiye, metoda" özen göstererek ve "gerekçe" ortaya koyarak "yargılama yerine sorgulama"yaparlarsa, bundan hepimiz kazançlı çıkarız, hepimiz.

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Demirtaş planının arkasında ne var?

10 Eylül 2020

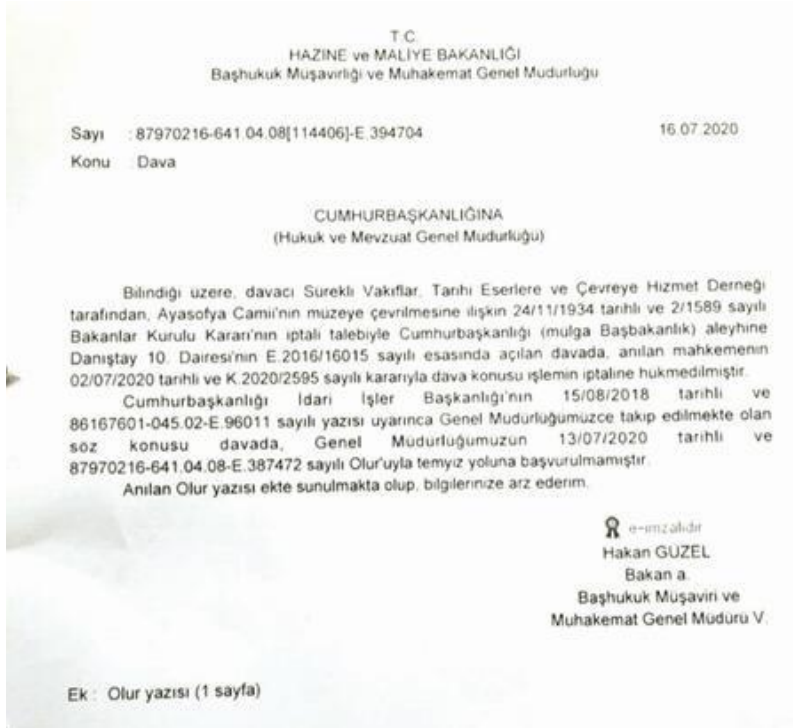
İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener'in, Selahattin Demirtaş'a verdiği kahvaltı yanıtı, bir süre daha konuşulacak gibi görünüyor.

Demirtaş'ın, "Bir sabah Başak ile Meral Hanım'ın kapısını çalar ve 'Kahvaltıya geldik' derdim" sözlerine Akşener, "Güneydoğu'da şöyle bir gelenek var, kan davalınız bile olsa kapınızı çaldığı zaman içeri alırsınız" diye karşılık vermişti. Akşener, bir Anadolu geleneğini hatırlattı ama aynı zamanda "kan davalınız bile olsa" sözüyle bir kurguyu bozdu. Akşener, HDP sorulduğunda da "PKK'nın yanında konumlandırıyorum" demişti. O kurgu neydi? Bir süredir Selahattin Demirtaş'ı siyasi denkleme sokma çabaları var. Cezaevinde olması nedeniyle hem unutulmaması için çaba gösteriliyor, hem de PKK'dan ayrıştırılarak CHP ve İYİ Parti tabanına şirin gösterilmeye çalışılıyor. 6-7 Ekim 2014 tarihinde Demirtaş'ın yaptığı çağrıyla PKK, başta Yasin Börü olmak üzere 53 vatandaşımızı katletmişti. Cezaevinin kısıtlı koşullarında olduğu için Demirtaş'la ilgili dikkatli ifadeler kullanmaya çalışıyorum ama Demirtaş şimdiye kadar 6-7 Ekim olaylarının özeleştirisini yapmadı.

YENİ PLAN

Eski Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün çevresinde yer alan bir grup, Selahattin Demirtaş'ın siyasi denkleme girmesi için bir çaba içine girdi. Bunda Ali Babacan'ın partisinin tutmamasının etkisi var mı bilmiyorum ama yeni plan şu: Meral Akşener ve Selahattin Demirtaş'ın cumhurbaşkanı adayı olmasını önlemek. Böylece muhalefet bloku olarak Erdoğan'ın karşısına tek aday çıkarmak.

Demirtaş'ı parlatmaya çalışıyorlar onu anlıyorum da bunu milliyetçi Meral Akşener üzerinden niye yapıyorlar onu anlamış değilim.

CUMHURBAŞKANLIĞI AYASOFYA'YI TEMYİZ Mİ ETTİ?

CUMHURBAŞKANI Erdoğan, Ayasofya'yı açtı. Milletimizin 84 yıllık hasretini sona erdirdi. Bu kararı almak kolay olmadı. Erdoğan sadece içerideki bazı çevreleri değil, Batı dünyasını da karşısına almayı göze aldı. Zaten Ayasofya'yı da ancak Erdoğan gibi güçlü bir lider açabilirdi. Ancak ilginç bir durum oluştu. CHP milletvekili Mehmet Bekaroğlu, UYAP'taki "Dosya ilk inceleme yapılmak üzere sıra bekliyor" yazısından hareketle, Cumhurbaşkanlığı'nın Ayasofya'nın açılmasıyla ilgili kararı temyiz ettiğini iddia etti.

Hem Ayasofya'yı açmakla övüneceksin, hem Ayasofya'nın açılmasıyla ilgili kararı temyize götüreceksin. Erdoğan gibi Ayasofya için dünyayı karşısına almayı göze alan bir lider açısından ilginç bir durumdu. Cumhurbaşkanlığı kaynakları ile konuştum. Yazılanlara tepkiliydiler. Çünkü kararı temyiz etmeyi bırakın, tam aksine Ayasofya'nın açılışına imza atmanın onurunu yaşıyorlardı. Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı Metin Kıratlı, Danıştay'ın kararını temyiz yetkisinin sadece Cumhurbaşkanlığı'nda olduğunu belirterek, "Cumhurbaşkanlığı'nda temyiz yoluna başvurulmamıştır" dedi. İletişim Başkanlığı da haberleri yalanladı. Hazine ve Maliye Bakanlığı Başhukuk Müşaviri Hakan Güzel ise resmi yazıyla temyiz başvurusunun yapılmadığını açıkladı. Araştırmamı biraz daha derinleştirdim, Ayasofya konusunda taraf olmadığı için temyiz hakkı bulunmayan birisinin itirazı nedeniyle böyle bir karışıklığın yaşandığını öğrendim. Danıştay Dava Daireleri Kurulu'nun yetkisiz olarak yapılan temyiz talebini reddedip Ayasofya kararını kesinleştirmesi bekleniyor.

VİRÜS SİYASETİ VURDU

VİRÜSÜN dünyaya yayıldığı Çin'in Vuhan kentinde hayat neredeyse normale döndü ama Ankara, neredeyse Vuhan oldu. Ankara'daki vaka artışının nedenlerine ilişkin araştırmalar yapılıyor.

Çankırı, Çorum, Kırşehir, Erzurum, Sivas ve Kırıkkaleliler başta olmak üzere İç Anadolu'nun özeti olan Ankara'da yazın memleketine gidenler, dönüşte virüsle birlikte geliyorlar.

Düğünler, cenazeler, akraba ziyaretleri ve toplu ulaşım virüsün yayılmasında etkili oluyor. Bir de Ankara geçiş güzergâhında olduğu için tatilden dönenler ya da tatile gidenler ile memleketi ziyarete gidip dönenlerin uğrak noktası olunca, virüs Ankara'ya toplanmış oluyor.

Allah'tan ki Meclis kapalı. Ancak buna rağmen koronavirüs siyasetçileri vurmaya başladı. Eski başbakanlardan AK Parti İzmir Milletvekili Binali Yıldırım, DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan'dan sonra CHP Sözcüsü Faik Öztrak'ın da COVID-19 testi pozitif çıktı. Yoğun bakıma alınan Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı Muhittin Böcek, süreci ağır geçirenlerden. Hastalarımızın hepsine Allah şifa versin.

Ali Babacan'ın tedavisi tamamlanarak hastaneden çıktı. Karantina süreci evde devam edecek. Eşi Zeynep Hanım'ın ise tamamen atlattığı söyleniyor. Binali Yıldırım ile eşi Semiha Hanım'ın ilaç tedavisi de dün itibarıyla tamamlanmış. Semiha Hanım ilk gün halsizlik yaşayıp ateşlenmiş. Binali Bey daha hafif atlatmış. Şimdi ilaç tedavileri tamamlanmış ama karantina süreci devam edecek. Bu sırada en çok torunları özlemişler. Onlarla da cep telefonundan görüntülü olarak görüşmek suretiyle hasret gidermişler.

Toplam faktör verimliliği niye düşük?

Esfender KORKMAZ

10 Eylül 2020

BETAM, Türkiye ekonomisinde büyüme döngüleri ve toplam faktör verimliliği 1980-2018 araştırmasına göre, Türkiye de toplam faktör verimliliği giderek düşüyor. 1980-1989 yılları arasında ortalama toplam faktör verimliliği yüzde 2,2 iken, 2003-2013 yılları arasında yüzde 1,2 oldu. 2014-2018 yılları arasında da yüzde 0,4 e geriledi.

YILLAR	ORTALAMA TOPLAM FAKTÖR VERİMLİLİĞİ
-----	-----
1980-1989	2,2
2003-2013	1,2
2014-2018	0,4

Kaynak: BETAM

Toplam faktör verimliliği (TFV) üretimdeki artışın emek ve sermaye artışı ile açıklanamayan kısmıdır. Toplam faktör verimliliği ve teknolojik gelişme GSYH'da büyümenin itici gücü olarak kabul edilir. Uzun dönemde ekonomik büyümenin ve gelişmenin ardındaki temel dinamik verimlilik artışlarıdır.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)'nin AB ve Türkiye tarafından finanse edilen bir teknik projesinde de, *"Toplam faktör verimliliği Türkiye'nin ekonomik büyüme performansına katkısı kısıtlı kalmakta ve inişli çıkışlı bir seyir izlemektedir. Yakın dönemde (2012-2017) yüzde 5,8'lik büyümenin sadece 0,8 puanı toplam faktör verimliliği (TFV) artışlarından kaynaklanmıştır. Türkiye'de TFV artışlarının sınır olması büyümenin sürdürülebilirliği açısından dezavantaj oluşturmaktadır."* deniliyor.

Dünya; GSYH'da büyüme ve halkın refahının artması için verimlilik artışı ve teknolojik gelişmelerle ilgili projelere öncelik veriyor. Bu konular bizim ekonomi yönetiminin aklına bile gelmiyor. Üniversitelerde de yeterli araştırma yapılmıyor.

Türkiye de toplam faktör verimliliği neden düşüktür ve nasıl artırmak gerekir?

1. Dışa bağımlı üretim yapısı olduğu için entegre yatırım yapılmıyor. Kendi ipliğini üreten dokuma fabrikası olursa, maliyetler düşer işgücü ve sermaye verimliliği artar. Bunun için üretimde ithal girdi payını azaltmalıyız. İthal girdi yerine ikame yatırımları desteklemeliyiz. Gerekirse Devletinde geçici olarak piyasaya girmesi gerekir.

2. Gelir dağılımı bozuk. Yüksek gelir gurupları ile düşük gelir gurupları arasında fark fazladır. Bu nedenle ikili piyasa yapısı oluştu. 500 liraya ve 5000 liraya ceket var. Firmalar lüks mal üreterek daha yüksek kar elde edebilmektedir. Bu durumda da kapasite kullanım oranı da düşük kalıyor. Söz gelimi Türkiye de imalat sanayiinde kapasite kullanım oranı yüzde 75 dolayındadır.

3. Türkiye de yeni teknolojik yatırımlar yetersizdir. Hatta son yıllarda hukuki ve demokratik altyapı bozulduğu için hiç yapılmıyor. Oysaki yeni teknolojiler, sermaye ve emek verimliliğini artırır.

4. Üretimde nitelikli işgücü düşüktür. Çünkü eğitimde işgücü planlaması yoktur. Eğitime din motifi hakimdir. Dahası olanlar da beyin göçü ile dışarıya gidiyor.

Toplam faktör verimliliğini artırmadan ve teknolojik gelişmesini tamamlamadan Türkiye, orta gelir tuzağından ve yoksulluk kısır döngüsünden çıkamaz. Bu dediklerimden ekonomi yönetiminin ne kadar haberi var? Doğrusu mu endişeliyim .

İbrahim Kahveci

Ekonomide 'V' hayali

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak '2020'nin ikinci yarısında 'V' şeklinde toparlanma bekliyoruz' dedi.

Haziran ayında da "Türkiye'nin bu süreçten V şeklinde bir toparlanma ile çıkmasını bekliyoruz demişti.

Sayın Bakan Albayrak Şubat 2019'da ise şu tarihi açıklamada bulunmuştu:

"2019 yılında 2.5 milyon yeni istihdamı hayata geçireceğiz. Bugün Türkiye istihdam alanında devrimi yaşadığı bir günü yaşıyor. 2019'da rakamların üzerine çıkacağız. 2018 gibi zor yıla rağmen doğrudan yabancı yatırım rakamıyla 2019'da daha da büyümeye devam edeceğiz. Yurtdışındaki sermayenin gerek kredi kapama, gerek Türkiye'ye para gelmesiyle gerçekleştiğinden giriş olarak gerçekleşti. Güçlü bir girişle bu iyileşme noktasında güçlü bir sermaye akışı bekliyor. Tutanlar bekleyenler düşünsün. Şunu ifade ettim. Aralık, kasımdan, ocak aralıktan, şubat ocaktan daha iyi olacaktır. Dediğimizden çok daha iyi noktaya geldik. Mart nisan mayıs çok daha iyi performansın sergilendiği dönem olacak.

Hayaller bu şekilde.

Ya gerçekler ne oldu?

Önce 2,5 milyon istihdama bakalım: 2018 yılında 28 milyon 738 bin olan çalışan sayısı 2019 yılında 28 milyon 80 bine düşmüş. 2,5 milyon kişiye iş bulacağız derken, meğerse 658 bin kişi işini kaybetmiş.

Çalışanlar Bakan Albayrak'ı dinlediklerinde: Dimyata giderken evdeki bulgurdan oldular tabii.

Burada not düşelim: 2017 yılında çalışan sayısı 28 milyon 189 bin ve 2018 yılında çalışan sayısı 28 milyon 738 bin kişidir.

Acaba çalışan sayısı hangi tarihte 29 milyon sınırına ulaşıp V hareketini yapmış olacak? Şu anda çalışan sayısı pandemi etkisi ile 26 milyon civarında seyrediyor.

***

10.09.2020

Sayın Bakan '2019 yılında rakamların üzerine çıkacağız' diyordu. Ama 2018 yılında krizle birlikte %2,96 olan büyüme krizin derinleşmesi ile 2019 yılında %0,92'ye geriliyor.

Zaten beklenen olmadığı için ne istihdam artıyor ne de büyüme...

Sayın Bakanın Temmuz 2019'da "Yabancı sermaye dönüşü başladı! 3 ayda 10 milyar dolar geldi" açıklaması da maalesef kayıtlara giremedi. Çünkü devletin resmi kayıtlarında hiç öyle yabancı sermaye girişi olmadı.

Şubat 2019'daki konuşmasında da değindiği "Doğrudan yabancı yatırım rakamı ile daha da büyümeye devam edeceğiz" sözü de karşılık bulmadı.

2019 yılında borçlanma ağırlıklı olarak 5,6 milyar dolar yabancı sermaye alabilmışiz. Doğrudan yatırımlar ise 2018 yılına göre yüzde 33 düşüş göstermiş.

***

Şimdi gelelim V büyümeye.

Bu model şu anlama geliyor: Ekonomik kriz 4 çeyrek küçülüyor ve ardından ertesi 4 çeyrekte de kaybedilenler yerine konuluyor. Biz bunu yakın tarihte 1994 ve 2001 krizlerinde yaşadık. Hatta 2008-09 küresel krizden de tam da bu şekilde çıktık.

Fakat şimdi rakamlar öyle söylemiyor.

Küçülme oranı önceki krizler gibi sert görülmüyor ama işsizlik mesela çok daha vahim durumda.

Bu sefer kayıtlara göre: Az küçüldük ama çok işsiz kaldık. İşte biz buna bunalım+kriz olarak ekonomik buhran diyoruz.

Türkiye 2018 ve 2019 yıllarında çok küçük oranda büyümüş görülse de aslında nüfus büyümesini taşıyamıyor. Hatta istihdamın ve elektrik enerjisi tüketiminin gerilediği 2019 yılında nasıl büyüme gösterdiğimiz şaşılacak bir durum.

2018 yılı ilk yarısında 106,7 olan sanayi üretim endeks değeri, 2019 yılında 101,6'ya geriledi. Bu yıl ise pandemi etkisi ile 98,1'e düştü. Buradan yüzde 5 büyüme yaşansa bile 2018 yılının gerisinde kalacağımız belli. Zaten 2017 yılı tamamında 108,0 olan sanayi üretim endeksi 2018 yılında 109,6 ve 2019 yılında da 109,5 olarak gerçekleşti.

Yaklaşık olarak 2 yıldır yerimizde saydığımız bellidir. Ama nüfus artmaya devam ediyor.

Sadece nüfus değil, birçok insan zaruret dışı ihtiyaçlarını da ertelemiş durumda. Ertelenen talep, biriken nüfus vs etki ile elbette yeniden eski tüketim seviyesine ulaşacağız.

Burada temel mesele şudur: Ya sonra?

10.09.2020

94 krizi 95'te telafi edildi ama ardından 96-97 yıllarında da sert büyüme oldu. 2001 krizi 2002'de telafi edildi ama ardından 2003-04-05 ve hatta 2006-07 yıllarında da sert büyüme oldu. Keza 2008-09 kriz ardından 2010-11-12 yıllarında da sert büyüme geldi.

Şimdi ne olacak?

Kaybettiğimiz ülke gelirine -1; +1 yıl olmasa da bunalım içinde belki gelebiliriz. O da belki...

Ama yeni istihdam, yeni üretim ve yeni bir büyüme hamlesi için hiç boşuna beklemeyin. Çünkü yatırım yok...

Mülkiyet güvencesi bile sakatlanan ülkemizde yerli yatırım bile 2015 yılının gerisinde.

O nedenle zaten 3 yıldır bunalım ve kriz içerisinde büyük bir ekonomik buhran yaşayan ülkemizde kimse hayale kapılıp yeniden hızlı büyüme süreci beklemesin. Hiçbir veri bu hayali desteklemiyor. Durumumuz çok ciddi, bilersiniz.